

Tämä on rinnakkaistalenne.
Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat
saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Lämsä, Anna-Maija; Savela, Terttu
Julkaisun nimi: Koulutusinnovaatiosta vauhtia naisten yrittäjyyteen
Julkaisuvuosi: 2018
Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Lämsä, A.-M. & Savela, T. (19.3.2018). Koulutusinnovaatiosta vauhtia naisten yrittäjyyteen. *Kaleva*, p. 32.

Koulutusinnovaatiosta vauhtia naisten yrittäjyyteen

Naisen tie johtamisuralla on miestä kivikkoisempi. Naisten osuus yrittäjistä on miehiä vähäisempi. Noin kolmannes yrittäjistä on naisia. Yrittäjänaiset ovat miehiä useammin osa-aikaisia, sivutoimisia ja yksinyrittäjiä, eivätkä naisten yritykset kasva riittävästi - puhumattakaan kansainvälistymisestä.

Perinteiset sukupuoliroolit yllälvät: naiset toimivat palvelualoilla ja kuluttajakaupassa, miehet puolestaan rakennusalalla ja teollisuudessa. Teknologia ja tietoliikenne, joiden voisi ajatella edustavan uudempiä tuulia, ovat miesten valtakuntaa.

Naisilta puuttuu roolimalleja johtamisessa ja yrittäjyydessä, ja heille tarjotaan edelleen usein sivustakatsojan roolia ja perinteisiä naisille sopiviksi katsottuja tehtäviä, kuten henkilöstöjohtamista. Johtajanaiset raportoivat aika ajoin, että onnistuminen on vain heistä itsestään kiinni rakentaen stereotypiaa yksin pärjäämisestä.

Menestymiseen vaikuttavat muutkin tekijät, kuten työpaikan asenteet, verkostot sekä onnistunut työn ja perheen yhteensovittaminen. Myös puolisovalinta vaikuttaa. Samoin se, millaiseen perheeseen sattuu syntymään. Sattumallakin on osuutensa.

Suomalainen nainen on Euroopan - ja ehkä maailman - koulutuin ihminen. Hän käy todennäköisesti kaikki asteet peruskoulusta korkeakouluun. Hän osallistuu työpaikan täydennyskoulutukseen ja muuhun kehittämiseen. Eläkkeellä-

YLÄKERTA



ANNA-MAIJA
LÄMSÄ



TERTTU SAVELA

"Suomalainen nainen on Euroopan - ja ehkä maailman - koulutuin ihminen. Hän käy todennäköisesti kaikki asteet peruskoulusta korkeakouluun."

kin ikäihmisten yliopiston ja kansalaisopiston ovet avautuvat tiuhaan.

Huolimatta naisten korkeasta koulutuksesta naisten mahdollisuudet johtamisuralla ja yrittäjyydessä eivät toteudu yhtä hyvin kuin miesten. Tästä herää kysymys, onko koulutus ja kehittäminen oikeanlaisia.

Koulutusalat ovat jakaantuneet Suomessa poikkeuksellisen voimakkaasti naisten ja miesten aloihin. Naiset koulutautuvat hoivaalalle ja miehet tekniikkaan. Eriytyminen jatkuu kaikilla koulutusasteilla, eikä koulutusjärjestelmä ole pystynyt murtamaan tätä.

Sekin tiedetään, että johtamistehtäviin pätevoittää teknillinen ja kau-

pallinen koulutus. Keskuskaupakamarin seitsemän naisjohtaja selvityksen mukaan 81 prosentilla pörssiyritysten johtoryhmien jäsenistä oli joko teknillinen (44%) tai kaupallinen (37%) tutkinto vuonna 2017. Näiltä aloilta parhaiten uran syrjään pääsee kiinni diplomi-insinööritutkinnon suorittanut mies ja huonoiten tradenomitutkinnon suorittanut nainen.

Voiko johtajaksi edetä ja yrittäjyydessä pärjätä muullakin koulutuksella kuin teknillisellä tai kaupallisella? Pärjääkö humanistinaisen johtajana tai hoitaja yrittäjänä?

Epäilemättä pärjää. Onnistumista edistävät monet asiat, mutta oikeaan osunut ja sopiva johtamiskoulutus antaa hyvän lähtökohdan. Olenaista on sellainen koulutus, joka johdattaa osallistujansa liiketoiminta- ja johtajuusosaamisen maailmaan, mutta myös huomioi naisten odotukset ja tarpeet.

Oulun ammattikorkeakoulussa on kehitetty ja toteutettu yli kymmenen vuoden ajan naisten johtamis- ja yrittäjyyskoulutusta, jota on myös tutkittu jatkuvasti.

Mukana kehittämisessä ja tutkimuksesta vastaavana on ollut Jyväskylän yliopiston kaupakorkeakoulu alusta lähtien. Viime vuosina myös Oulun yliopiston kaupakorkeakoulun edustus on tullut mukaan.

Kehittämiseen ja tutkimukseen on saatu tukea Euroopan sosiaalirahastosta ja Suomen Akatemiasta.

Joustavaksi suunniteltu ja jatkuvasti kehittyvä naisten koulutuspaletti on innovaatio, jonka modu-

lit räätälöidään kehittymistarpeiden ja aiheen mukaan. Moduuleja ovat olleet esimerkiksi valmennus ja liikeidean konsultaatio yrittäjyyttä suunnittelevalle, yrityksen kasvuun tähtäävä coaching-prosesi, urallaan pitemmälle ehtineiden FMBA-johtamiskoulutus, valmennus maahanmuuttajanaisten yrittäjyyteen ja vastuullisen johtamisen koulutus. Osallistujat voivat halutessaan siirtyä moduulista toiseen. Moni onkin suorittanut enemmän kuin yhden alueen.

Koulutuksen joustavuus moduulien välillä on olennaista. Uusia moduuleja voidaan kehittää ja entisiä poistaa tarpeen mukaan.

Yhteistyö koulutuksen kehittäjien ja tutkijoiden välillä on kestänyt pitkään ja ollut ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen korkeaksi väitetyä raja-aitaa rikkovaa.

Koulutusten tulokset ovat rohkaisevia. Uusia yrityksiä on perustettu suuri määrä. Osa yrityksistä on kasvu-uralla ja kansainvälistymässä vauhdilla. Monen naisen urakehitys on vauhdittunut ja uran suunta selkeytynyt.

Pohjois-Pohjanmaalle on syntynyt verkosto, johon kuuluu satoja johtaja- ja yrittäjänaisia. Seuraavat koulutuksen kehitysaskleet odotavat jo oven takana. ☛

Anna-Maija Lämsä on varadekaani ja professori Jyväskylän yliopiston kaupakorkeakoulun WeAll-tutkimushankkeessa.

Terttu Savela on projektipäällikkö Oulun ammattikorkeakoulussa.